

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN BUCUREȘTI

Doctoral School of Business Administration

TEZĂ DE DOCTORAT

Prezentată și susținută public de către autor:

Ulrike Stefanie Foerster Pastor (Foerster-Metz)

Titlul tezei de doctorat:

Reducerea decalajului în materie de competențe: un cadru bazat pe proximitatea actorilor, bazat pe rețele de afaceri pentru industria serviciilor cu grad ridicat de cunoștințe

Conducător de doctorat: Prof. univ. dr. GABRIELA ȚIGU

Comisia de susținere a tezei de doctorat:

1. Prof. univ. dr. VASILIU Cristinel
2. Prof. univ. dr. NISTOR Răzvan-Liviu
3. Prof. univ. dr. COSMA Smaranda-Adina
4. Prof. univ. dr. SCHIOPU Andreea-Fortuna
5. Prof. univ. dr. ȚIGU Gabriela

București, 2024

REZUMAT

Structura economică, socială și demografică a unei regiuni, influențată de megatendințe, impactează semnificativ competitivitatea acesteia. Această teză investighează interacțiunea complexă dintre schimbările sectoriale, factorii educaționali și megatendințe pentru a identifica factorii care îmbunătățesc competitivitatea în economiile aflate în tranziție. Studiul se concentrează în principal pe Sectorul Serviciilor Intensiv Bazate pe Cunoaștere, observând rolul și contribuția acestuia în dezvoltarea economică. Cercetarea își propune să înțeleagă variabilele care susțin transformarea economică continuă în țările în tranziție. În acest sens, capitalul uman calificat joacă un rol important.

Primele trei capitole ale tezei se concentrează pe înțelegerea conceptelor de competitivitate, megatendințe și pe înțelegerea interacțiunii cu conceptele de Învățământ Superior și Șanse de angajare. Apoi, sunt evidențiate importanța și caracteristicile sectorului serviciilor, precum și contribuția acestuia la creșterea economică. O atenție specială este acordată Serviciilor Intensiv Bazate pe Cunoaștere. Ultimele trei capitole ale tezei se referă la cercetările și contribuțiile autorului. Capitolul 4 oferă o analiză detaliată a avansărilor tehnologice în sectorul Serviciilor Intensiv Bazate pe Cunoaștere, concentrându-se pe cerințele de competențe induse și tranzițiile locurilor de muncă datorate tehnologiei digitale. Studiul identifică competențele cheie pentru industrie și clarifică transformările pe care le vor suferi ocupațiile în industrie. Capitolul 5 examinează gradul de conștientizare al studenților privind șansele de angajare în sectoare emergente, cum ar fi industriile verzi și cele bazate pe tehnologie digitală, considerând că este esențială cunoașterea industriilor emergente pentru alocarea corectă a resurselor umane pe piața muncii. Mai mult, capitolul subliniază necesitatea campaniilor de conștientizare și integrarea curriculumului sectorial pentru a pregăti mai bine studenții pentru piața muncii în evoluție continuă. Capitolul 6 discută rolul crucial al colaborării între mediul academic și industrie în reducerea decalajului de competențe. Contribuția principală a studiului este prezentarea unui cadru de cooperare de proximitate bazat pe rețele de afaceri, evidențiind barierele și factorii favorizanți.

Teza concluzionează că abordările colaborative sunt esențiale pentru îmbunătățirea productivității capitalului uman și a competitivității în fața megatendințelor și ar trebui utilizate în Sectorele Intensiv Bazate pe Cunoaștere. Factorii de decizie și societatea ar trebui să se concentreze pe promovarea acestor colaborări pentru a asigura o creștere economică durabilă. Se

recomandă cercetări suplimentare pentru a implementa cadrul propus și pentru a valida aplicarea sa practică.

Cuvinte cheie: Servicii Intensiv Bazate pe Cunoaștere, Șanse de angajare, Competențe, Învățământ superior, Colaborare universitate-industrie, Rețele de afaceri.

CUPRINS

MULȚUMIRI.....	2
CUPRINS.....	3
LISTA ABREVIERILOR.....	7
LISTA DE LEMUIT.....	11
LISTA TABELOR.....	13
LISTA ANEXELOR.....	14
SUMMARY.....	15
REZUMAT.....	17
INTRODUCERE.....	19
PARTEA I: STAREA ACTUALĂ A CUNOȘTINȚELOR ȘTIINȚIFICE ÎN DOMENIUL CERCETĂRII.....	24
CAPITOLUL 1. ÎNȚELEGEREA COMPETITIVITĂȚII ÎN CONTEXTUL MEGATENDINȚELOR.....	25
1.1 Evoluția teoriei competitivității economice.....	25
1.1.1 Evoluția competitivității în timp.....	26
1.1.1.1 Teoria mercantilistă.....	27
1.1.1.2 Teorii clasice.....	28
1.1.1.3 Teorii neoclasice.....	29
1.1.1.4 Teorii moderne.....	30
1.1.1.5 Perspective contemporane asupra competitivității.....	33
1.1.2 Nivelurile analitice ale studiilor de competitivitate.....	35
1.1.3 Factori de competitivitate:.....	39
1.2. Introducerea megatendințelor și impactul lor socioeconomic.....	43
1.2.1 Impactul socioeconomic al progresului tehnologic digital.....	46
1.2.2 Impactul megatendințelor socio-politice asupra creșterii economice.....	48
1.2.2.1 Globalizarea, geopolitica și migrația.....	48
1.2.2.3 Schimbarea demografică.....	51
1.2.3 Provocări de mediu, economia verde și creșterea economică.....	53
CAPITOLUL 2. EDUCAȚIA SUPERIOARĂ ȘI ȘANSE DE ANGAGARE: ADAPTAREA LA MEGATENDINȚE ȘI NEVOILE VIITOARE ALE FORȚEI DE MUNCĂ.....	58
2.1 Abordări și tendințe actuale privind misiunea universităților într-o societate bazată pe cunoaștere.....	61
2.1.1 Educația în triunghiul cunoașterii: de la triplu helix la cuintuplu helix.....	62

2.1.2 Universități sustenabile	65
2.2 Efectele megatendințelor asupra educației superioare	66
2.2.1 Educația terțiară și digitalizarea	66
2.2.2 Tendințe socio-politice și de mediu care afectează instituțiile de învățământ superior	68
2.3 Conceptul de șanse de angajare și impactul megatendințelor asupra șanse de angajare	72
2.3.1 Conceptul de șanse de angajare	72
2.3.2 Megatendințele și impactul lor asupra șanse de angajare.....	74
2.3.2.1 Angajabilitatea și impactul progresului tehnologic	75
2.3.2.2 Efectele socio-politice ale globalizării și declinului demografic asupra șanse de angajare.....	78
2.3.2.2.1 Globalizarea și șanse de angajare	78
2.3.2.2.2 Impactul schimbării demografice asupra șanse de angajare.....	79
2.3.2.3 Impactul tranziției verzi asupra șanse de angajare.....	82
CAPITOLUL 3. INDUSTRIA SERVICIILOR: POTENȚIALUL ASCUNS PENTRU DEZVOLTARE - FAPTE ȘI CARACTERISTICI.....	
3.1 Caracteristicile globale ale sectorului terțiar în lume	88
3.1.1 Schimbarea structurală și sectorul serviciilor.....	92
3.1.2 Clasificarea serviciilor.....	96
3.2 Sectorul serviciilor și productivitatea	98
3.2.1 Caracteristicile serviciilor intensive în cunoștințe	101
3.2.2 Externalizarea serviciilor.....	104
PARTEA II: CONTRIBUȚII PROPRII ÎN DOMENIUL CERCETĂRII.....	109
CAPITOLUL 4. ANTICIPAREA COMPETENȚELOR: EVALUAREA IMPACTULUI PROGRESULUI TEHNOLOGIC ASUPRA COMPETENȚELOR ȘI TRANZIȚIILOR PROFESIONALE ÎN INDUSTRIA SERVICIILOR INTENSIVE ÎN CUNOȘTINȚE (KIBS) DIN PERSPECTIVA COMPORTAMENTULUI ORGANIZAȚIONAL, COMPLETATĂ DE ANALIZA SONDAJULUI PRIVIND LOCURILE DE MUNCĂ VACANTE.....	
4.1 O analiză a comportamentului organizațional asupra impactului progresului tehnologic asupra competențelor și tranziției locurilor de muncă pentru industria KIBS.....	110
4.1.1 Abordarea și obiectivele cercetării	113
4.1.2. Rezultate: identificarea cerințelor de competențe ale managerilor în KIBS.....	115
4.1.3 Rezultate privind impactul digitalizării asupra competențelor angajaților din perspectiva comportamentului organizațional.....	119
4.1.4 Tranziția locurilor de muncă: impactul progresului digital în industria KIBS.....	122
4.1.5 Discuția rezultatelor	125

4.2. Anticiparea competențelor: sondaj privind locurile de muncă vacante pentru sectorul KIBS în România.....	127
4.2.1 Obiectivele și metodologia sondajului	128
4.2.2. Analiza și rezultatele sondajului	131
4.2.3 Observațiile sondajului.....	137
CAPITOLUL 5. ÎMBUNĂTĂȚIREA ȘANSE DE ANGAGARE PRIN CONȘTIENTIZAREA LOCURILOR DE MUNCĂ ÎN SECTOARE EMERGENTE: O ACENT PE ECONOMIA VERDE ȘI SERVICIILE INTENSIVE ÎN CUNOȘTINȚE	138
5.1. Cercetare privind nivelul de conștientizare studenților despre conceptele economiei verzi în România și Germania.....	142
5.1.1 Scopul studiului și designul cercetării.....	144
5.1.2. Rezultate principale: Perspective din studiu	147
5.1.2.1 Diferența de conștientizare privind bioeconomia și sustenabilitatea între studenții români și germani	148
5.1.2.2 Rezultate privind nivelul de conștientizare studenților despre sustenabilitate și bioeconomie.....	148
5.1.3 Interpretare și constrângeri.....	152
5.2 Investigarea cunoștințelor și percepțiilor studenților despre sectorul KIBS: un studiu al importanței competențelor și experienței de învățare la locul de muncă în educația superioară	153
5.2.1 Intențiile și abordarea cercetării	155
5.2.2 Rezultatele studiului	157
5.2.2.1 Rezultate: cunoștințele studenților despre industria KIBS	157
5.2.2.2 Analiză și rezultate: percepția studenților despre importanța competențelor .	159
5.2.2.3 Rezultate privind activitățile de învățare despre muncă la locul de muncă....	164
5.2.3 Rezumatul rezultatelor	167
CAPITOLUL 6. REDUCEREA DECALAJULUI DE COMPETENȚE: EXPLORAREA BARIERELOR, FACILITATORILOR ȘI REȚELELOR DE AFACERI INTERMEDIARE PENTRU COLABORAREA ACADEMIE-INDUSTRIE	170
6.1. Cercetare privind barierele și facilitatorii cooperării dintre universități și afaceri pentru dezvoltarea competențelor în contextul unei rețele de afaceri.....	172
6.1.1 Metodologie și obiective	172
6.1.2. Colectarea și analiza datelor.....	174
6.1.3. Rezultate.....	176
6.1.4. Discuția și limitările studiului	178
6.2. Explorarea rolului rețelelor de afaceri ca intermediari în promovarea cooperării universitate-industrie pentru dezvoltarea competențelor	180

6.2.1. Rolul organizațiilor intermediare în contextul colaborărilor universitate-afaceri.	183
6.2.2 Obiective și metodologie de cercetare.....	185
6.2.3. Rezultate și analiză.....	188
6.2.3.1 Perspectivele membrilor	188
6.2.3.2 Perspectiva rețelei de afaceri	191
6.2.4 Discuția rezultatelor	194
6.3. Spre un cadru centrat pe proximitatea părții interesate: valorificarea rețelelor de afaceri ca intermediari pentru avansarea dezvoltării competențelor forței de muncă	196
6.3.1 Proximitatea cognitivă.....	196
6.3.2. Proximitatea geografică.....	198
6.3.2. Proximitatea organizațională	199
6.3.3 Proximitatea socială a rețelelor	202
6.3.4 Discuția cadrului, recomandări și limitări	204
CONCLUZII	207
BIBLIOGRAFIE	215
ANEXĂ.....	238